

ЇХНІ І НАШІ РЕФОРМИ

Нещодавно прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк проанонсував програму т. зв. «реформ», які повинні запобігти економічній катастрофі в державі. При цьому пролунали слова про «непопулярні» реформи і необхідність у черговий раз «затягнути паски». Однак аналіз пакету «реформ», з яким всі мали змогу ознайомитись на офіційному сайті Кабміну, дає змогу стверджувати, що презентована у цьому документі програма дій нічого спільного з реформами не має. **Все це - черговий перерозподіл ВВП на користь олігархів.** І це при тому, що різниця між доходами багатих і бідних в Україні найвища у Європі і у світі. Замість того, щоб скорочувати цю різницю (і це дійсно було б реформою), пан Яценюк вирішив її поглибити, перекинувши весь тягар т.зв. «реформ» на простих громадян, ні копійки не беручи з олігархів. Акцент робиться на зменшенні видатків держбюджету, а не на збільшенні надходжень. Внаслідок таких «реформ» поглибиться зубожіння суспільства та його люмпенізація.

А тепер розкриємо підтекст «реформ» і скажемо те, про що мовчить пан прем'єр, тобто назвемо справжні цілі цих «реформ».

1. Перерозподіл ВВП на користь олігархів та зголоднілих представників «нової» влади. Якщо пересічні громадяни споживатимуть менше, то олігархам, відповідно, дістанеться більше. Ми затягуємо паски, а вони нарошують свої статки.

2. Захист міжнародного фінансового капіталу. Внаслідок злочинних дій керівництва Нацбанку, яке видало банкам 179 млрд. грн. рефінансування і ці гроші, потрапивши на валютний ринок, викликали обвал гривні й збагатили банкірів, зовнішні борги України в гривневому еквіваленті збільшилися в 2 рази. Оскільки обслуговування і виплата цих боргів проводиться з Державного бюджету, то на наступний рік в ньому потрібно подвоїти кошти, які виділяються на ці цілі. І, відповідно, скоротити соціальні програми, фінансування освіти, медицини, науки, культури.

3. На угоду міжнародним кредиторам зменшити вартість праці українців в долларовому еквіваленті, поглибивши нееквівалентний обмін, за рахунок якого живе т.зв. «золотий мільярд».

4. Ввівши непідйомні тарифи ЖКГ, загнати 90% українців у боргову яму, що дозволить відібрати у них за борги майно та квартири.

На будь-які реформи потрібні гроші і тому щонайменше викликає подив бажання реформаторів взяти ці гроші у тих, у кого їх немає. Якщо до цього додати, що скорочення витрат бюджету і зростання цін скорочує попит, то стає ясно, що наслідки «реформ» будуть для України катастрофічними.

Виникає питання: що робити аби уникнути цієї катастрофи. По-перше, здати наробки уряду «реформаторів» у архів. А, по-друге, приступити до виконання плану радикальних реформ, які дійсно оздоровлять економіку держави і наповнять бюджет.

Цей план заснований на досвіді країн Європи і орієнтується на європейські критерії. Головною метою цього плану є не скорочення видатків, а – навпаки – збільшення доходів держбюджету. Він також направлений на скорочення провалля між доходами олігархічних кланів і пересічних українців (так як це було у Польщі в 90-роках минулого століття). Не є припустимим, коли чистий дохід роботодавців (читай олігархів) у 2,5 рази перевищує загальний фонд заробітної плати найманих працівників держави. Такого рівня експлуатації немає в жодній європейській країні. Основний фінансовий тягар реформ повинні нести олігархи, оскільки їхня провина, що Україна опинилася в катастрофічному стані, найбільша. Бо саме вони замість встановлення економічно-обгрунтованої вартості робочої сили, розвитку промисловості і соціальної сфери у 1990-х роках банально займалися грабунком - первинним накопиченням капіталу, прикриваючись просторікуваннями про реформи. Настав час, коли ці капітали повинні прислужитися Україні. Не подумайте, що ми пропонуємо все відібрати і поділити. Ні і ще раз ні! Хай залишаються з тим, що награвували. Але надалі треба перекрити шляхи отримання надприбутків за рахунок нещадної експлуатації найманої праці, присвоювання природних ресурсів і дерибану держбюджету. ВВП треба перерозподілити на користь пересічних громадян, зменшивши долю олігархів. Нехай це буде їхнім вкладом у забезпечення непопулярних реформ.

План реформ на першому етапі повинен містити наступні конкретні кроки:

1. Негайне (не поетапне) встановлення економічно обгрунтованої ринкової вартості найманої праці у відповідності із цінами. Нам назвуть тисячу причин, через які це зробити економічно неможливо. Але справжні вчені економісти знають, що це звичайнісінька задача сходимості взаємозалежних величин, методи вирішення якої вже давно відомі, а проблема тут тільки одна – небажання роботодавців втрачати надприбутки. Вирішення цієї задачі означає, що громадяни, отримуючи економічно обгрунтовану зарплату, зможуть оплачувати економічно обгрунтовані ціни і тарифи. Як наслідок – стійкий платоспроможний попит і стабільне зростання економіки.

2. Закриття всіх офшорних зон і денонсація всіх пов'язаних із цим договорів. За найскромнішими оцінками через офшори держава недоотримує в бюджет 110 млрд. грн.

3. Встановлення прозорості у держзакупівлях і введення кримінальної відповідальності у разі закупівлі за завищеними цінами. Навесні пан Яценюк з екранів телевізорів говорив нам, що через непрозорі схеми держзакупівель бюджет недоотримує 150 млрд. грн. То чому прем'єр-камікадзе досі не ліквідував ці схеми?

4. Виведення економіки із «тіні», в якій зараз перебуває 40% ВВП. Для цього здійснити два кроки. По-перше, всі продажі товарів та послуг повинні йти тільки «через касу», тобто оформлюватися відповідним документом - платіжкою або фіскальним чеком. Виняток тільки для лоточної торгівлі. Болгарія, ввівши цю норму у 2007 році одночасно зі вступом до ЄС, отримала додатково 8% до бюджету. Недотримання цієї норми карається позбавленням волі на строк 3 роки! По-друге, треба вивести із «тіні» всю зарплату шляхом запровадження кримінальної відповідальності керівника підприємства за виплату зарплати в конвертах. Одразу зростуть надходження в місцеві бюджети і Пенсійний фонд. Розмови про зниження податкового тиску на фонд зарплати – не більше, ніж пусті балачки. Ніякого тиску на підприємця немає, оскільки всі ці нарахування включаються у собівартість і все це сплачує кінцевий споживач товару або послуги, тобто пересічні громадяни. А ментальність наших роботодавців – отримання надприбутку, тож економічні методи не подіють. Реалізація цього пункту дасть додатково 180 млрд. до бюджету і Пенсійного фонду.

5. Повернути у повне володіння держави всі газові та нафтові свердловини, як власність народу України, розірвати договори аренди і поновити їх експлуатацію державними структурами. Весь чистий прибуток повністю повинен перераховуватись у держбюджет (до 40 млрд. грн). Без реалізації цього пункту встановлювати риночні ціни на енергоносії означає давати надприбутки тим, хто «осідлав» ці свердловини.

6. З метою стабілізації курсу гривні відносно доллара (а потім і його повернення до обґрунтованих 9,5-10 грн. за долл.) та оздоровлення банківської системи необхідно здійснити наступні кроки.

По-перше, повністю заборонити рефінансування банків, оскільки ці гроші напряду йдуть на валютний ринок, де використовуються для спекуляцій, і підривають курс гривні. Проблеми ліквідності банки повинні вирішувати самостійно. Хто не зможе – той банкрут. Тут знадобиться досвід Ісландії 2008 року. Коли фін. заклади не змогли розраховуватись за своїми боргами, держава вирішила не рефінансувати їх, а внутрішні кредити і заощадження ісландців «успадкували» нові банки. Тож все це можна зробити і у нас, залучивши державні банки, до яких перейдуть всі активи і пасиви банкрутів. Держава повинна підтримати ці банки, напряду виплативши їхні нові зобов'язання за депозитами і провівши роботу з повернення боргів, враховуючи що 80% непогашених кредитів – це кредити олігархам і небідним роботодавцям, з яких є що взяти. У будь-якому разі це буде значно дешевше, ніж постійно рефінансувати банки-банкрути, яких у нас фактично 90%.

По-друге, знову ввести для банків ліміт на відкриту валютну позицію (це валютні кошти, які банк тримає у себе начебто для своїх потреб, а насправді для спекуляцій), який пані Гонтарева чомусь відмінила у листопаді ц.р. Внаслідок її дій валюти в банках накопичилось на 11 млрд. долл., причому вся ця валюта була куплена за рахунок т.зв.

кредитів рефінансування (так званих тому, що їх просто не повертають – з 74 млрд. грн виданих у якості таких кредитів паном Стельмахом у 2008 році, і які тоді обвалили гривню, до цього часу повернуто лише 18 млрд.). Якщо знизити цей ліміт у чотири рази і ввести 100-відсотковий штраф на суму його перевищення, і одночасно вимагати, щоб банки повернули 80% наданого їм рефінансування, то банки змушені будуть продати зайву валюту, а не притримувати її для подальших спекуляцій. Курс впаде до 9,5 - 10 грн./долл., з ринку підуть зайві гривні, які тиснуть на курс, а спекуляції припиняться.

По-третє, порушити кримінальні справи проти экс- і теперішнього голови НБУ за зловживання службовим становищем і нанесення величезних збитків державному бюджету, а також обвалу курсу гривні, шляхом безпідставного надання банкам рефінансування на 179 млрд. грн., що спричинило спекуляції на валютному ринку.

7. Ввести військовий податок на всі види доходів як фізичних, так і юридичних осіб, а не тільки на зарплату найманих працівників. Як відомо, олігархи зарплату не отримують і цей податок не сплачують. Зате вони отримують прибутки як власники підприємств та інших суб'єктів господарчої діяльності, що мають статус юридичної особи.

8. Щодо співпраці з МВФ. Реалізація запропонованих пропозицій дасть змогу підняти доходи держбюджету вдвічі, а у відносинах з МВФ можна буде перейти на рівноправні засади. Якщо вже МВФ щиро вірить у дієвість запропонованих ним заходів, то ми можемо погодитись на них за умови, що МВФ компенсуватиме впродовж п'ятих років втрати наших громадян від реформ у сумі 26 млрд. євро щорічно (підраховано, до речі, експертами МВФ). Якщо реформи вдадуться, то ми повернемо ці кошти протягом 15 років без відсотків, а якщо ні, то вибачайте – ви помилилися, тож відповідайте своїми грошима.

Доречно нагадати, що економіка України зростала швидкими темпами, а рівень життя населення підвищувався саме тоді, коли ми припиняли брати кредит у МВФ у 2002-2008 роках.

9. Щоб впровадження реформ не саботувалося, прийняти Закон України «Про боротьбу з економічним саботажем», яким передбачити адміністративну та кримінальну відповідальність за економічний саботаж у будь-якому вигляді.

Реалізація запропонованих нами реформ вже у перший рік дасть подвійне зростання надходжень до бюджету, стабілізацію економіки і підвищення рівня життя.

Якщо уряд і його очільник хочуть справжніх реформ, то вони повинні прийняти викладені тут пропозиції. Для цього пану Яценюку треба чітко визначитись і привселюдно відповісти на запитання: він народний прем'єр чи прем'єр від олігархів. У другому випадку нам з ним не по дорозі. І ми не дозволимо, щоб новоявлені «реформатори», прикриваючись АТО і вішаючи на незгодних з «реформами від Яценюка» ярлик агентів ФСБ, в черговий раз

пограбувати багатостраждальний український народ на угоду вітчизняним олігархам і міжнародному капіталу.

Голова профкому Інституту
програмних систем НАН України
Член ЦК профспілки

Є.І.Моренцов